

İLİMSİZCE FETVA VERME HUSUSUNDA BİR UYARI

Ebu'l Velid el Ensari

Allah yolunda vakfedilerek bilâbedel neşredilen
bu eserin maddi kazanç elde etmek amacıyla
basılması ve satılmasına izin verilmemektedir.

KUBBE

kubbe313.com

التَّحذِيرُ مِنَ الْفَتْوَى بِغَيْرِ عِلْمٍ

İLİMSİZCE
FETVÂ VERME HUSUSUNDA
BİR UYARI

- Ebu'l Velîd el-Ensârî -

KÜRESELKİTAP

İlimsizce Fetvâ Verme Hususunda Bir Uyarı

- Şeyh Ebu'l Velid el-Ensârî -
İstanbul, 1435 / 2014

Küresel Kitap: 22

Cep Kitapları: 2

Eserin Orijinal İsmi: التَّحْذِيرُ مِنَ الْفِتْوَى بِغَيْرِ عِلْمٍ
et-Tahzîr mine'l Fetvâ bi-Ğayri Ilm

Tercüme Eden: Eşref YILMAZ

Editör: Osman AKYILDIZ

Tashih&Mizanpaj: KÜRESEL KİTAP

Kapak: KÜRESEL KİTAP

Baskı&Cilt: STEP AJANS MATBAA LTD. ŞTİ.

Adres: Göztepe Mah. Bosna Cad. No: 11
Bağcılar / İstanbul

Tel: 0212 446 88 46

Sertifika No: 12260

KÜRESEL KİTAP

Adres: Ali Kuşçu Mh. Nalbant Demir Sk. No:5/A
Fatih/İSTANBUL

Tel&Faks: +90 212 523 55 78

Cep: +90 530 941 82 90

Web&E-Posta: www.kureselkitap.com • bilgi@kureselkitap.com

التَّحذِيرُ مِنَ الْفَتْوَى بِغَيْرِ عِلْمٍ

İlimsizce Fetvâ Verme Hususunda Bir Uyarı

- Ebu'l Velîd el-Ensârî -

Şeyh Ebu'l Velîd el-Ensârî Kimdir?

Şeyh Eymen ez-Zevahiri şöyle der:

“Şeyh Ebu 'l Velîd el-Ensârî: Kılıç ve Kalem erbâbından âlim, âbid, mücâhid, muhâcir, murâbit, mücâhidlerin üstâdı, eğitmeni, müftüsü ve kadısı; Rus cihâdı döneminde hicret edip, Pakistan'da pek çok âlimden ilim tahsil etmiştir. Hâlen hicret, ribât, cihâd, tasnif ve tedris üzere çalışmalarını sürdürmektedir.” (et-Tebrie 53)

Yine Şeyh Ebû Muhammed el-Makdisî el-Cezire TV ile yaptığı söyleşide Şeyh Ebû Mus'ab ez-Zerkâvî ile ilk olarak Şeyh Ebu'l Velid'in Peşaver'deki evinde tanıştığını belirtir.

Aslen Hicaz'lı ve 47 yaşında olan Şeyh, Filistin/Ğazze'de doğar. Dört yaşındayken yahudilerin Filistin'i istilâ etmesiyle ailesiyle Hicaz'a hicret eder. Orada yetişip ilk eğitimini görür. Şeyh kuvvetli hafızasıyla te-mayüz eder ve çocuk denecek yaşta dersler verir.

Yaklaşık otuz sene önce **Şeyh Abdullah Azzam**'ın kitaplarını okuyarak, Hicaz'daki eğitimini bırakıp Afgan cihadına katılır. İلمي seyrini, selef'den hadis ehlinin menhecine bağılı olarak bina eder. Hicaz, Afganistan, Pakistan ve Hindistan'da en iyi derecede, onlarca Muhaddis ve Fakih'ten eğitim görüp, ilim dallarının herbirinden icazet alır.

Eserler kaleme almış ve bitirmek üzere olduğı pek çok eseri de telif etmektedir. Bunlardan bazıları:

- İmam Ahmed'in Müsned'ini İmam Buhari'nin oluşturduğı bab başlıkları altında veciz olarak tertib edip, şerh etmesi. Şeyh bunu İmam Zehebî'nin vasiyetini ifâ etmek olarak addeder,
- Buhari ve Müslim'in ravileri hakkında yazdığı nazm (beyit),
- Cihad meseleleri ile alâkalı kapsamlı eserleri,
- Usûl ve kavâidle alâkalı eserler,
- Selef'in menheci üzere Kitap ve Sünnet'den rüya tabir kâideleri,

Cihadın ve ilmin ehemmiyeti noktasında Şeyh şöyle der: **“Allah’a yemin ederim ki dünyada şu iki meclisten daha tatlı, daha üstün bir meclis bilmiyorum: Birinci meclis ki Allah’ın dinini ta’lim için bir araya gelinendir. İkincisi ise Allah’ın düşmanını boğazlamak içindir.”**

* * *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

İlimsizce Fetvâ Verme Hususunda Bir Uyarı¹

Yüce Allah'ın Dîninde fetvâ makamı şerefli ve azîm bir değere sahiptir. Nasıl böyle olmasın ki? Çünkü Yüce Allah bu makamı kendisine nispet etmiştir. Şöyle buyurur:

وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِيهِنَّ

“Kadınlar hakkında senden fetvâ istiyorlar. De ki, onlar hakkında fetvâyı Allah veriyor.” (Nisa 127)

Ayette de görüldüğü gibi Yüce Allah bu makamı kendisine izâfe etmiştir. Yine bu makam Allah'ın elçisi olan Rasûl ve Nebîlere de O'nun hükümlerini insanlara ulaştırdıkları için izafe edilmiştir:

¹ Bu risale Şeyh'in Mücahidlere verdiği bir sohbetten iktibas edilmiştir.

يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ أَفْتِنَا

“Yûsuf, ey siddîk! Bize (bu meselenin) fetvasını ver.”
(Yûsuf 46)

قُضِيَ الْأَمْرُ الَّذِي فِيهِ تَسْتَفْتِيَانِ

“İşte fetvâsını istediğiniz işin hükmü verilmiştir.”
(Yûsuf 41)

Yine aynı şekilde bazı ilim ehli Nebî (sallallahu aleyhi ve sellem)’in fetvâlarını toplayıp kitap hâline getirmiştir.

Şüphesiz ki hakkında fetvâ istenilen işin büyüklüğü fetvâ vermekte dikkati ve bunda hata etmenin tehlikesini arttırır. Çünkü mala, cana, ırza ve benzeri ehemmiyetli noktalara taalluk eden fetvâlar vardır. Bütün bundan daha tehlikeli olan ise tekfir, iman ve küfür meseleleri hakkındaki fetvâlardır.

Bunu söylemekle bu hususta fetvâ vermeyi bir takım kimselere has kılmaya çalıştığımız zannedilmemelidir. Bunu söylemekteki kastımız bu konuda fetvâ verecek kişinin fetva verme şartlarına hâiz ve

ilim ehli sınıfından olmasının gerekliliğidir. Yine bilinmelidir ki, ilim ehli olanların tamamı da aynı seviye de değildir.

Selef devrinde ilim talebeleri Şeyhlerinden iki defa **İcâze Belgesi** alırdı ki ilki tedrîs (eğitim vermek), ikincisi ise fetvâ vermek içindi. Hocaları kendilerine İcâze vermediği müddetçe tedrîs, te'lif ve fetvâ verme işlerine girmezlerdi.

Büyük imam, hadis hâfızı ve fakîh **Ebu'l Kâsım İbn Asâkîr** (*rahimehullah*) on üç yaşındayken ilim taleb etmek için mıntikasından ayrılmış ve yirmi sene farklı beldelerden sekseni kadın olan, bin üç yüz elli Şeyh'den ilim tahsil etmiş ve otuz üç yaşındayken evine bir kâfile dolusu kitap ve yazdığı notlarıyla dönmüştür.

İmam'ın beldesine dönüşüyle devrin sultanı **Nureddin Zengî** (*rahimehullah*) onun onuruna bir medrese bina ettirmiştir ki tarihte bu medrese ona nispet edilerek Nûriye Medresesi olarak bilinmiştir.

Medrese tamamlanıp Sultan kendisinden orada ders okutmasını ve oranın genel sorumlusu olmasını isteyince İmam bunu kabul etmemiş ve kendilerinden ilim alıp da hayatta olan bazı Şeyhlerinden izin almadığını buna gerekçe göstermiştir. Daha sonra, bu sebeple onlardan da izin talebinde bulununca Şeyhler kendisine: “O medreseye senden daha lââyı-kını göremiyoruz” diyerek cevap vermişlerdir.

Bunun akabinde İmam İbn Asâkir medresede talebe yetiştirmeye başlar ve Allah Azze ve Celle İmamın ihlası sebebiyle medreseyi bereketlendirir, öyle ki kırk seneye yakın ders verir ve hicri beş yüz yetmiş bir senesinde yetmiş üç yaşındayken vefât eder.

Şam bölgesi ve Dımeşk'ten tarihin şahid olduğu en büyük âlimler işte bu medreseden mezun olmuştur. Tıpkı **İmam İbnu's Salâh**, **İmam Nevevî**, **Şeyhu'l İslam İbn Teymiyye**, **İmam İbn Kayyim**, **Hâfız İbn Kesîr**, **İmam Zehebî** ve **İmam İbn Receb** gibi büyük âlimler bu medreseden mezun olmuştur *Allah hepsine rahmet eylesin*. Bu medrese İmam'dan sonra yaklaşık üç asır ilim ehli yetiştirmeye devam etmiştir.

Bu kıssadan alacağımız ders ise şudur, İmam İbn Asâkir bu mevkiine rağmen ders vermek için bütün Şeyhlerinden izin almayı kendine görev bilmiş ve bunsuz ders vermeyeceğini belirtmiştir.

Selef Âlimlerinin yanında İcâze belgesi olurdu ve bu belgeye sahip olmayanlar fetvâ vermezdi.

Çünkü her ilim talebesi fetvâ veremez, hele hele imân ve küfür meseleleri gibi ehemmiyetli konularda. Bu sebeple Mücâhid kardeşlerimize ve ilim talebelerine bu konularda fetvâ vermekten sakınmalarını ve bundan kaçınmalarını tavsiye ediyoruz.

Çünkü pek çok meselede ehli olmayanların verdiği fetvâlar sebebiyle geçmiş senelerde hoş olmayan olaylar patlak vermiştir. Tıpkı Cezâyir ve diğer yerlerde yaşanan çirkin hâdiselerde olduğu gibi.

Şüphesiz ki cihâdla alakalı konularda fetvâ verme cüretinde bulunmak başka konularda verilen fetvalardan daha tehlikelidir. Şayet cihâdın seyri, ilmî ve şer'î ölçüler dâhilinde yönetilmez ise bu yol kesip, korku salmak kabilinden bir işe dönüşür.

Bilinmelidir ki cihâd İslam ve ehlinin selameti ve emniyeti içindir, onları korkutmak için değil. Yine bilinmelidir ki Müslümanların kanı dokunulmazdır, imkân bulunduğu ilk fırsatta bu dokunulmazlık kaldırılmaz.

Onun için Âlimler bir Müslümanın işlediği bir fiilin yetmiş yönden küfre, bir yönden ise zıttına işaret etmesi halinde bu bir yöne meyletmenin gerekliliğini belirtirler.²

Bunu kan ve ırzın korunması gerektiği ve Allah indinde bunların ne kadar azîm bir mevkiinin olduğunu bildikleri için söylemişlerdir.

Bunun içindir ki bazı büyük âlimlerden hâricilerin tekfiri sorulunca, edilmeyeceklerini belirtip bir Müslümanın tekfir edilmesinin Allah indindeki azâmetini belirtmişlerdir.

2 Molla Aliyyu'l Kârî el-Hanefî şöyle der: “Âlimlerimiz demişlerdir ki: Eğer bir Müslümanın tekfirine işaret eden doksan dokuz alamet bulunsa, bununla birlikte İslam'ı üzere kalmasına işaret eden bir alamet olsa, müftünün ve kadının bu bir tek alametle amel etmeleri gerekir...” Şerhuş Şifâ (2/499).

Rasûlullah aleyhisselâm bizzat kendisi Müslümanın tekfirinin tehlikesini ihtâr etmiş ve şöyle buyurmuştur:

وَمَنْ رَمَى مُؤْمِنًا بِالْكَفْرِ فَهُوَ كَقَتْلِهِ

“Kim bir mümine kâfir ithâmında bulunursa onu öldürmüş gibidir.”³

Vallahi bir Müslümanı haksızca öldürmek Allah indinde büyük bir cürümdür. Nebî (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurur:

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَقَتْلُ مُؤْمِنٍ أَعْظَمُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ زَوَالِ الدُّنْيَا

“Nefsimi elinde tutan Allah’a yemin ederim ki bir müminin öldürülmesi Allah indinde dünyanın yok olmasından daha azîmdir.”⁴

3 Buhâri; Edep (130).

4 Tirmizi (1395), Nesâî (3921).

Yine Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle der:

لَا يَزَالُ الْمُؤْمِنُ مُغْنِقًا صَالِحًا مَا لَمْ يُصِبْ دَمًا حَرَامًا فَإِذَا
أَصَابَ دَمًا حَرَامًا بَلَخَ

“Mü'min haram bir kanı dökmedikçe salih amellerde koşmaya devam eder. Ama haram bir kan dökerse işi bitmiştir.”⁵ Yine O'ndan şöyle rivâyet edilir:

مَنْ أَعَانَ عَلَى قَتْلِ امْرِئٍ مُسْلِمٍ بِشَطْرِ كَلِمَةٍ لَتِي اللَّهُ مَكْتُوبًا
بَيْنَ عَيْنَيْهِ آيِسٌ مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ

“Her kim Müslüman bir kişinin öldürülmesine, bir kelimenin yarısı kadar dahi yardım etse, alnında ‘Allah'ın rahmetinden ümitsizdir’ yazısı olduğu halde Allah ile karşılaşır.”⁶

5 Ebû Dâvûd (4270).

6 İmam Şafiî el'Umm (6/4)'de hadisin güvenilir râvilerden geldiğini belirtir. İbn Mâce (2620), Beyhakî (16291). Hâfız İbn Hacer et-Telhîsu'l Habîr (1679)'da ise senesinde zayıf bir râvinin olduğunu belirtir.

Muhammed b. Hasen eş-Şeybânî (rahimehullah) Şerhu's Siyer'de şöyle der: "Bunun misali bir kişinin diğerine "öl" demesi gibidir, bununla onu "öldür" demeyi kastederse başka bir şey yapmasına gerek kalmaz."

Bakın kardeşler Yüce Allah ne buyuruyor:

وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فِجْرًا أَوْهُ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا وَعُصِبَ
اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعْنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا

"Her kim bir mü'mini kasten öldürürse artık onun cezası Cehennem'de ebeden kalmasıdır ki, Allah ona gazâb etmiş, la'net etmiş ve azîm bir azab hazırlamıştır." (Nisa 93)

Bu yüce Allah'dan çok büyük bir tehdittir. Hatta Abdullah b. Abbas bu tehdidin zâhiri üzere bâkî olduğunu belirtmiştir. Yani Müslümanı kasten öldürenin kâfir olacağını ve ebedî olarak cehennemde kalacağını söylerdi.

Cumhûr Ulemâ ise bunun büyük bir günah olduğunu ve sâhibinin ateşi hak etmiş olsada bunun-

la kafir olunmayacağını belirtmişlerdir. Cumhûrun doğruluğuna delil ise şu ayettir:

فَمَنْ عَفِيَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَاتَّبَاعُ بِالْمَعْرُوفِ

“Kâtil kardeşi tarafından bağışlanmışsa, artık örfe uymak ve bağışlayana güzellikle diyet ödemek gerekir.”
(Nisa 178)

Bu ayette Yüce Allah kâtili, maktûlün yakınlarının kardeşi olmakla vasıflandırmıştır ki ayet kas-ten adam öldürmek hakkındadır. Affetmek de kısas veya diyette olur. Zikredilen bu nasslar ile konunun ehemmiyeti daha iyi anlaşılmaktadır.

Unutulmamalıdır ki Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) **Müslümanı öldürmek ile onu tekfir etmeyi bir tutmuştur ve bu da imkân bulunduğu sürece Müslüman'ın tekfirinden sakınmanın vâcipliğini gösterir.** Bir kişiyi öldürmenin hükmü konusunda şüphe olursa vacip olan bu hükümden kaçınmak-tır. Çünkü şüphe ile hüküm verilmez. Bu konuda hü-küm ancak kat'îlik ve yakîn hâsıl olduğunda verilir.

- **Âlimler şöyle demiştir: Bir tâife hakkında verilen mücmel/genel hüküm, o taifenin her bir ferdi hakkında kabul edilmez. Kanlarda sarih/açık hüküm olmadan hüküm verilmez.**⁷

Bu âlimlerin kabûl ettiği genel bir kâidedir. Mâlikî âlimlerine İspanya ve Portekiz’de bulunan Müslüman bedevîlerden hıristiyanlara yardım edenlerin hükmü sorulduğunda bu kuralı hatırlatmışlardır ki, bu ve benzeri sözleri Mütেকaddimîn’den olan eski âlimler çokça zikretmişlerdir.

Bu sahih bir kâidedir ve doğruluğuna Kitab ve Sünnet’ten birçok nass tanıklık etmektedir. Âlimler tekfir konusunun büyüklüğü ve bu makamda yapılacak hatanın tehlikesini bildikleri için bu meseleyle ilintili birçok kâide ve şart zikretmişlerdir.

7 Bu konu hakkında Şeyhu’l İslam İbn Teymiyye’nin mutlak manada tekfir ettiği **Cehmiyye** ve **Ğulâtı Sûfiyye** hakkında verdiği fetvalara bakılabilir. Cehmiyye hakkında yaptığı Mutlak-Muayyen ayırımı için Mecmûu’l Feteva (12/486, 23/348); Ğulâtı Sufiyye için Mecmûu’l Fetâvâ (35/164) ve er-Reddu ala’l Bekrî (2/494, 731)’e bakılabilir.

İmam Şevkânî (*rahimehullah*) da tekfîr meselelerinde kurallara uyulmadığı takdirde ayakların kayabileceğini belirtmiş ve bu konuda dikkatli olmayı tavsiye etmiştir.

Evet kardeşler, tekfîr meseleleri tehlikeli, kaygan ve tutuşturulmuş bir ateştir. Bu hâviyeden Allah'a sığınırız. Çünkü bununla kanlar ve ırzlar mübah kılınır ve böylelikle emniyet ortadan kalkar. Bilgisizce Yüce Allah'ın dîninde fetvâ verip haddi aşmaktan ve Müslüman'ı tekfîr etmekten Allah'a sığınırız.

Biz burada âlimlerin tekfîr mevzusunda belirlediği kâide ve şartlardan bazısına değineceğiz. **Bu kısa mülâhazalar ile yapmak istediğimiz, kardeşlerin bunu öğrendikten sonra tekfîr işini icrâ etmeleri değildir. Bununla yapmak istediğimiz, kardeşlere bu meselenin hassasiyet ve tehlikesini gösterip, bundan kaçınmalarını sağlamaktır.**

Kaldı ki ilim talebi bir gün ve gecede olup bitecek bir iş değildir. Muhakkak ki bu uzun yorulmalar, gayretler ve seneler isteyen bir iştir.

Bilinmelidir ki insanda asıl olan bilgisizliktir. Yüce Allah şöyle buyurur:

أَخْرَجَكُمْ مِّنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَاللَّهِ

“Allah sizi, annelerinizin karnından hiçbir şey bilmez olduğunuz halde çıkarmıştır.” (Nahl 78)

Bazen insan, bir âlimin insanların her sorduğuna cevap verdiğini görünce, şeytan ve nefsin vehmi ve vesvesesiyle bu işin kolay bir şey olduğunu, birkaç kelime ile meselenin biteceğini düşünür.

İş kolaydır, ‘Falanın hükmü nedir? Fâsıktır. Bu meselenin hükmü nedir? Helaldir. Şu meselenin hükmü nedir? Haramdır...’

Bu kişinin aklına şu gelir: “Eğer bu iş bu kadar kolay ise neden ben de fetvâ vermiyorum?!”

Dikkat edin kardeşler, sakın ha bu vesveselere kapılmayın ve şu doktorluk yapmak isteyen adamın haline düşmeyin, o ki bir saatte yüzlerce hastayı iyileştiren bir kişidir. Onun kıssasını **İbnu'l Cevzî** (rahimullah) şöyle nakleder:

“Bu adam hamallık yapar ve rızkını ağır işlerde çalışarak temin edermiş, yine ağır bir hamallık işinin ardından yorgun argın evinin yolunu tutmuş gidiyorken, yol kenarında sandalye üzerine oturmuş, önünde masa ve başında da büyük bir sarık olan bir adam görür. Adamın etrafında kalabalık toplanmış, sırayla hastalıklarını anlatıyor ve o büyük sarıklı adam da dertlerine derman olacak şeyleri reçeteye yazıyor ve karşılığında da çokça para alıyormuş.

Bu manzarayı görünce, onların yanında bir müddet oturup, içinden şöyle der: ‘Neden ben kendimi yaptığım hamallık ile bu kadar yoruyorum ki? Sabahattan akşama kadar yorgunluktan tükeniyorum da kazandığım para ancak kursağımı doyuruyor. Bu adam ise rahatça oturduğu yerden ne paralar kazanıyor. Bu kolay ve güzel bir iştir, onun için benim bu işi yapmam lâzım...’

Bu kararı alınca hemen evine döner ve hanımına ‘Ey hanım bana koca bir sarık bul’ der. Karısı ‘hayrola bey sarığı ne yapacaksın’ deyince, ‘Doktorluk yapacağım’ der. Bunun üzerine karısı ‘Eğer bunu ya-

parsan seni öldürürler bey' der. O da şöyle der 'Ben kafama koymuşum artık doktorluk yapacağım.'

Sonra bir masa ve sandalye bulup, büyükçe de bir sarık takar ve güzel bir levhaya da doktor olduğunu yazıp asar. Bunu gören bazı insanlar kendisine gelmeye başlar ki bunların ilki bir kadın olur. Kadın çok yorgun ve tâkatsiz olduğunu söyleyince, bizim doktor kadına iki tavuk pişirip yemesini söyler. Bunu yapan kadın iyileşip dinçleşir.

Gitgide gelenlerin sayısı artar ve bizim doktor meşhur olur. Artık kendisine etraf beldelerden guruplar hâlinde gelinir.

Bu hâli gören tabipler 'Biz on sene, yirmi sene tıp ilmini okuduk da, bu adam gelip bir günde bizden daha meşhur oldu deyip hayıflanırlar ve bu vaziyeti Sultana şikâyet ederler.

Sultan bizim doktoru hemen çağırıp hesap sorunca, adam şöyle der 'Ey Sultanım sizin hastane-niz var mı?' Sultan 'evet' deyince, adam 'peki içinde hastalarda var mı' der, Sultanda 'çok var' der. Adam

‘öyleyse bana izin verinde onların hepsini bir saat içinde iyileştireyim, böylelikle benim bu konuda ne kadar mahir olduğumu da görmüş olursunuz’ der. Sultan ‘hayhay’ der.

Adam ‘ancak benim bir şartım olacak Sultanım’ deyince, Sultan ‘söyle bakalım şartını’ der. Adam ‘Hastaneye benimle beraber kimse girmeyecek, çünkü sanat sırrımın ifşa olmasını istemiyorum’ der. Sultan ‘olur’ deyip, askerlerinin eşliğinde onu hastaneye gönderir.

Bizim doktor hastaneye girip kapısını arkadan kitler, sonra hastane görevlisini çağırıp ona şöyle der ‘Bana yardım edersen seni çok zengin ederim, ama beni insanlara rezil edersen seni öldürürüm.’ Görevlide korkusundan ‘sana yardım edeceğim’ der.

Bizim doktor ona ‘bana hemen büyük bir kazan ve çokça odun getir’ der. Sonra kazanı yağ ile doldurup odunları altından tutuşturur.

Yağ kaynayıp fokurdamaya başlayınca hastaları tek tek çağırmaya başlar. İlki gelince şikâyetini sorar

ve hastada derdini anlatır. Bizim doktor hastaya ‘işte bu kazanın içine oturman senin dermanındır’ der.

Hasta adam ‘Allah, Allah! Vallahi ben iyileştim, hasta falanda değilim’ deyince Doktor ‘olmaaz’ der ve ‘senin mutlaka bu kazana oturman gerekiyor’ diye ekler.

Adam ‘Hayır, vallahi ben iyileştim, oturmam’ deyip ısrar eder. Doktor ‘öyleyse hâlâ ne duruyorsun, çık git bu hastaneden’ der. Hasta koşarak hastaneden kaçar ve dışardakiler ise ‘ilk hasta iyileşti’ derler.

Sonra ikinci hastaya da aynısını yapınca, hasta adam ‘Allah, Allah! Vallahi doktor bey sizi görünce hemen iyileştim’ der. Doktor ‘öyleyse çık ve insanlara iyileştiğini ilân et’ der. Bu şekilde bütün hastaları bir saat içerisinde iyileştirir...”

Kardeşler sakın ha sizde ilmi meselelerde bu adam misâli olmayın. Doktor nerede, doktorculuk oynamak nerede? Âlim nerede, âlimcilik oynayan nerede?

İlim sa'yı gayret, cefayı himmet ister ve sabretmeyi gerektirir. Bir fert ihlas ile uzun yıllar bu uğurda çaba sarf ettikten sonra Yüce Allah onun fehmini açar da ilmi ilâhiyi ona ihsan buyurur. Bu merhalelerden geçmeden ilim iddiasında bulunan kimse ise kendine yazık etmiştir. Kendisiyle Cehennem'in tutuşturulduğu üç kişiden biri de, kendisine Âlim denilsin diye ilim talep eden kimsedir. Bundan da Allah'a sığınırız.

Şimdi meselemize geri dönelim. Muhakkak ki Âlimler (*rahimehumullah*) tekfir konusunda birçok kâide zikretmişlerdir ki bu kaidelere uyulması zarûrîdir.

Âlimler eserlerinde tekfir kâidelerine âit tanımlamaları yaparken, bunları ayırıcı tanımlar ile tanımlamamışlardır. Yâni belirttikleri bu kâideler muayyen bir kişinin tekfiri konusunda hüküm vermede Fakîh'e nazârî bakışta yardımcı olacak kurallardır.

Yine belirtelim ki bizim burada bunları zikretmemizin amacı sâdece bu kâidelere işâret etmek içindir, yoksa tafsîli olarak meseleyi beyan etmek için değil.

Bu küçük ders, bu meseleleri etraflıca beyan etmeye yetmez. Tamamı idrâk edilemiyor ise, tamamıyla da bunu terk etmek doğru olmaz. Allah'dan yardım dileyerek diyoruz ki:

- **Âlimler Dînî meseleleri ikiye ayırmışlardır ki bu, Dinde zarûrî olarak bilinmesi gereken meseleler ve Dînen bilinmesi zarûrî olmayan meselelerdir.**

Dînen bilinmesi zarûrî olan meseleler ile bilinmesi zarûrî olmayan meseleler nelerdir?

Bilinmesi zarûrî olan konular, her Müslümanın bilmek zorunda olduğu, kendisini o ilmi öğrenmeye mecbur gördüğü ve yaygın olarak bilinen meselelerdir.

Zinânın, ribânın, adam öldürmenin ve içkinin haramlığını icmâlî olarak bilmek gibi. Lâkin bunların tafsîlâtında ihtilaf vukû bulmuştur. Bu tarz meseleleri Müslümanların avamı dâhi bilmektedir.

Kişinin annesiyle, kız kardeşiyle, kızıyla, halası veya teyzesiyle evlenmesinin haramlığını bilmeleri

de bunun gibidir. Bütün bunlar Müslümanların içinde Dînen zarûrî olarak bilinen konulardır.

Lâkin Din'de bilinmesi zarûrî olan meseleler ile bilinmesi zarûrî olmayan meseleleri ayıran kıstas nedir? Bunun cevabı ise; Din'de böyle bir ayırıcı özelliğin olmadığıdır. Âlimlerin bu hususta söyledikleri bütün sözler, örneklendirme bâbından olan ifadelerdir.⁸

Çünkü bazen Dînen bilinmesi zarûrî olan şeyler, başka bir zaman veya mekânda bilinme zarûretini yitirebilir. İnsanların cehaleti sebebiyle veya başka nedenlerden dolayı bunlar unutulabilir veya aslen bilinmemiş olabilir.

İnsanlara bunu öğretecek kişilerin olmaması ve benzeri sebeplerden ötürü bazı zaruretler bilinme zarûretini yitirebilir.⁹

8 Şeyhu'l İslam İbn Teymiyye (*rahimehullah*) şöyle der: "Bir şeyin Dinden zarûrî olarak bilinmesi izâfî/göreceli bir iştir." el'Fetevâ (13/118).

9 Bu açıklamanın aynısını Şeyhu'l İslam İbn Teymiyye Mecmû'u'l Fetâvâ (35/164)'te yapar; Şeyhinden medet dilenip istiğâsede bulunan, ona secde edip, kabrini tavaf eden kimselerin onlara

İçerisinde pek çok ibretlerin bulunduğu bir kıssayı nakletmek istiyorum:

“Birkaç sene önce Kâbil’den Kandahar’a doğru gidiyorduk ve bizimle birlikte bazı Afgan Mevlevîler de vardı. Mevsim yaz ve hava da çok sıcaktı. Yolda yetmiş yaşlarında yaşlı bir kadın duruyordu ve arkadaşlar onu görünce arabaya almak istediler. Sonra onu arabanın arka koltuklarına bindirdiler. Biraz yol alınca arkadaşlardan bir tanesi ‘Ey anne Rabbimiz kimdir?’ diye yaşlı kadına sordu.

Kadın ‘Ey oğlum ben medreseye gitmemişim, bilmiyorum’ dedi. Bunu duyunca biz hayret ettik. Sonra yine sordu ‘anneciğim sen Rabbimizin kim olduğunu bilmiyor musun?’ kadın da ‘oğulcuğum valahi ben medreseye gitmedim’ dedi. Sonra arkadaş ‘Ey anne Rabbimiz Allah’tır’ dedi. Kadın da ‘Haa... Rabbimiz Allah’tır’ dedi. Sanki bunu daha önce hiç duymamış gibi garipseyerek tekrar etti.

hakkı anlatan kişilerin olmaması nedeniyle mazur olacaklarını ve böylesi zamanlarda kişinin kendisinde bulunan az miktardaki imanıyla kurtulacağını belirtip buna Sıla hadisini delil getirir.

Arkadaşımız soru sormaya devam ederek 'Nebîmizin kim olduğunu biliyor musun anne?' dedi. Yaşlı kadın 'oğulcuğum sana dedim ya, ben medreseye gitmedim' dedi. Arkadaş bu sefer 'Güzel kelimeyi biliyor musun anne?' dedi, ki Afgan halkı Tevhid kelimesine 'Güzel Kelime' derler, yaşlı kadın 'Evet, biliyorum' dedi. Arkadaş 'Nedir o kelime?' deyince, kadın 'La ilâhe illallah Makhmudu'r rasûlullah' dedi. Arkadaş 'İşte bu Makhmud Nebîmiz Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem)'dir' dedi.

Afgan ve Pakistan halkı ح harfini خ olarak telâfuz eder. Yaşlı kadında telaffuz ettiği şekliyle ezberlemiş.

Arkadaş bir müddet sonra yine sordu ve 'Anne Dînimiz nedir?' dedi. Yaşlı kadın bu sefer 'Oğulcuğum neden beni yoruyorsun, ben sana dedim ya küçükken ben medreseye gitmemişim' dedi. Arkadaşta 'Dînimiz İslam'dır' dedi. Kadıncağız da hayret edercesine 'Haa... Dînimiz İslam'dır' deyip tekrarladı.

Arkadaş 'Namaz kılıyor musun anne?' deyince, yaşlı kadın 'Evet, nasıl olurda namaz kılmam, ben Müslümanım!' dedi. Arkadaş 'Günde kaç vakit kılar-

sın?’ deyince, ‘Gece ve gündüz de beş vakit kılarım’ dedi. Arkadaş ‘Onlar nedir’ deyince tek tek vakitlerini, rekat ve sünnetlerini doğru bir şekilde saydı.

Sonra arkadaş namazda ne okuduğunu sordu, o da ‘Elkhamdulillahi Rabbil Âlemîn. Errakhmanir Rakhîm... İyye kena’budu ve iyye kenasta’in’ dedi.

Arkadaş ‘Bundan sonra’ deyince, kadın ‘oğulcuğum sana dedim ya ben medreseye gitmemişim, öbür ayetleri bilmiyorum, bana öğretin’ dedi. Biz de ona ‘Anne sen bildiklerin ile namaz kıl’ dedik.

Arkadaş ona kadınlara âit özel hallerden ve namazın böyleyken kılınıp kılınmayacağını sorunca bu durumların hepsini bildi. Arkadaş yine ‘Anne kişi ölünce ne olur?’ diye sorunca, kadın ‘Oğulcuğum ölen ölmüş, işi de bitmiş olur’ dedi. Arkadaş ‘Peki ölümden sonra ne olur?’ dedi. Yaşlı kadın ‘Eğer o dünyada güzel iş yapmışsa onun rûhu nimetler için de olur. Ama dünyada şerli işler yapmışsa rûhu azapta olur’ dedi.

Arkadaş ‘İnsanlar sonra kabirlerinden çıkıp dirilmeyecek mi?’ diye sorunca, yaşlı kadın ‘Yok yok, bu nasıl olur insanlar ölmüş!’ dedi.¹⁰

Arkadaş da ‘Ey anneciğim insanlar öldükten sonra yeniden dirilecek. Şüphesiz ki Yüce Allah buna Kâdir’dir. Sonra cesetlerine rûhlarını geri îade edecek ve onları hesaba çekecektir. Cennetlikleri Cennete ve Cehennemlikleri de Cehenneme koyacaktır’ dedi. Kadında ‘Sahih, doğru, doğru, dedim ya oğlum ben küçükken medreseye gitmemişim’ dedi. Evet, Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)’in sözünün nasılda hak olduğuna bir bakın. O şöyle buyurur:

«يدرس الإسلام كما يدرس وشي الثوب، حتى لا يدري ما صيام، ولا صلاة، ولا نسك، ولا صدقة، ويُسري على كتاب الله تعالى في ليلة فلا يبقى في الأرض منه آية، وتبقى طوائف من الناس، الشيخ الكبير، والعجوز الكبيرة، يقولون: أدركنا آبائنا على هذه الكلمة لا إله إلا الله، فنحن نقولها»

10 Buna benzer bir hâli Nebî (*aleyhisselam*) **Kül Hadisi** diye bilinen kıssada haber vermiştir.

فقال صلة بن زفر، لحذيفة:

«فما تُعني عنهم لا إله إلا الله، وهم لا يدرون ما صلاة، ولا صيام ولا نسك، ولا صدقة؟ فأعرض عنه حذيفة، فردها عليه ثلاثاً، كل ذلك يُعرض عنه حذيفة، ثم أقبل عليه في الثالثة، فقال: يا صلة! تنجيهم من النارثالثاً»

“İslam aynen elbisenin deseninin silinmesi gibi silinir. Öyle ki oruç nedir, namaz nedir, hac ibadetleri ve sadaka nedir bilinmez hale gelir. Allah’ın Kitab’ı bir gecede çekilip alınır. Yeryüzünde Ondan bir ayet bile kalmaz. Geriye yaşlı erkek ve kadınlardan oluşan bir gurup insan kalır ki ‘Biz babalarımızı La ilahe illallah sözü üzere bulduk ve biz de bunu söylüyoruz’ derler.” Sıla Huzeyfe’ye dedi ki ‘Onlar namaz nedir, oruç nedir, hac ve sadaka nedir bilmezken, La ilahe illallah onlara ne kazandırabilir?’

Bunun üzerine Huzeyfe Ona cevap vermekten kaçındı. O, bu soruyu üç kez tekrarladı. Huzeyfe ise her seferinde aynı şekilde davrandı. Sonra üçüncüsünde Ona dönerek şöyle dedi: ‘Ey Sıla! Bu onları

ateşten kurtarır, onları ateşten kurtarır, onları ateşten kurtarır.¹¹

Bu hadisteki, ilmin olmadığı veya bunun tebliğinin yapılmadığı yerde cehaletin Şeran nasıl muteber bir özür olarak kabûl edildiğine bakın.

Bu ve benzeri durumlarda insanların yanında kalmış olan İslam'ın bazı eserlerinin onlara nasıl fayda sağladığına, mallarını ve kanlarını nasıl koruduğuna bir bakın.¹²

- Hâfız İbn Hacer (*rahimehullah*)'ın Nukhbetu'l Fiker isimli eserinin bazı şerhlerinde Âlimler şu kaydı koymuştur: **“Dinde bilinmesi zarûrî olan meselelerin bilinme zarûretini yitirmesinin sebeple-**

11 İbn Mace Sünen'inde (4049), Hâkim ise Müstedrek'inde (4/545) rivayet ederek “Hadis Muslim'in şartına uygundur ancak onu rivayet etmemiştir”der, İmam Zehebi de Ona muvafakat etmiştir, Hafız İbn Hacer ise şöyle der: “Hadisi İbn Mace, Huzeyfeden kuvvetli bir isnad ile rivayet etmiştir.” Fethu'l Bârî (13/16, 85).

12 Âlimler bu hadisi, mükellefin elde etmeye güç yetirebildiği ilimle amel edeceğine, bilmediklerinin farziyetinin de üzerinden düşeceğine delil getirmişlerdir. Bu konuda **İmam İbnu Salah'ın** Edebu'l Muftî ve'l Musteftî'sine (105-106) ve **İmam Nevevi'nin** el'Mecmuu'na (1/58) bakılabilir.

rinden birisi de küfür ve zulümden dolayı hakkın insanlara tebliğ edilememesidir.”

Bu durum bugün İslam beldelerinin birçoğunda hatta hepsinde vardır. Bütün bunları göz önünde bulundurarak seçimlere katılan Müslümanların hepsini tekfir eden ve bu Müslümanların Dinde küfür olduğu zarûretle bilinen bir fiili işlediklerini söyleyen kişilere red olarak deriz ki:

Evvelen, Müslümanların genelinin demokrasi- nin İslam dini dışında bir din olduğunu bildikleri halde, onun esaslarını kabûl edip işlediklerini ve birde bunun Dînen bilinmesi zorunlu bir mesele olduğunu kabûl etmiyoruz.Evet demokrasi- nin şirk dîni, küfür mezhebi olduğuna ve Allah'ın dîni İslam'a zıt bir dîn olduğuna yakîn ile imân ediyoruz.

Lâkin bu konuda ortaya atılan şüpheler ve birçok Müslümanın, İslam davetçilerinin, hatta birçok Âlimin ve İslâmî Cemaatlerin hemen hemen hepsinin demokrasi- nin küfür olmadığını söylemeleri ve hatta ‘İslamdandır, Allah'ın emrettiği Şûrâdandır’ deme-

ri ve demokrasiye girme nedenlerini de hakkı izhâr etmek, bâtıla karşı çıkmak ve İslam'a davet etmekle vasıflandırmaları zihinleri karıştırmıştır.¹³

Bunları duyan avamdan birisi bu fetvâları gözönünde bulundurarak bâtıla karşı hakkı desteklemek için salih olduğunu veya İslam'a faydası olacağını zannettiği birisine gidip oy verir.

Evet bu amel hatalıdır, hatta bâtıldır. Hatalıdır çünkü hata üzerine binâ edilmiştir, bâtıldır çünkü bâtıl bir fetvâ üzerine binâ edilmiştir.¹⁴

13 **Şeyh Ebu Katâde el'Filistini** şöyle der: "İbn Baz, İbn Useymin, Abdurrahman Abdulkhâlık, Yusuf el-Kardavi, Muhammed Gazali ve daha isimlerini burada zikredemeyeceğimiz çoklukta kişi, ıslah maksadıyla parlamentoya girmek için aday olunabileceğini ve bunun caiz olduğunu söyleyip, insanları ise en uygun olanın seçilmesi gerektiği noktasında vaciplik derecesinde yükümlü tuttular. Selefin ve özellikle de İbn Teymiyye'nin sözlerinden anlaşıldığı üzere bu gibi ince ve üstü kapalı konularda kişi mazur sayılır." el'Cihad ve'l İctihad (123).

14 Bu konuda Şeyhu'l İslam'ın, Şeyhlerini taklid ederek veya uydurma rivayetlerle amel ederek şirk işleyenler hakkında verdiği fetvasına bakılabilir; onları cehaletleriyle mazur gördüğü gibi, bu gibi ameller ile sevap alıp alamayacaklarına bile değinmiştir; Mecmuu'l Fetevâ (20/32). Ayrıca buna Tevbe suresi 31. ayetle itiraz edilemez, çünkü Şeyhu'l İslam'ın da belirttiği gibi bu ayette

- Şeyhu'l İslam İbn Teymiyye (*rahimehullah*) buna benzer bir konu hakkında şöyle bir hatırlatmada bulunmuştur: “Bir insanın bazen bir meseleyi çok tekrar etmesi ve o meseleyi çok araştırmamasından dolayı bu, o kişinin indinde müsellem veyahut bilinmesi zarûrî bir meseleye dönüşür.”

Zamanımızdaki birçok gencin durumu böyledir. Onlar pek çok ilim meclisinde ve sohbetlerde demokrasinin şirk ve küfür dîni, yahudî ve hıristiyanların bozuk bir mezhebi olduğunu, batıda ihdas edilip doğuya sonradan getirildiğini ve benzeri bir çok

zikredilenler küfrü bilebile işliyorken burada zikredilen sınıflar cehalet, tevil ve benzeri özürlerle bu fiili işlemektedirler, Şeyhu'l İslam şöyle der: “Bunların hâli, haham ve rahiplerine ittiba edip onları rab edindiklerinde iki cihet üzere oldu:

Birinci gurup: Haham ve rahiplerin, Allah'ın Dînini değiştirdiklerini bildikleri halde, onlara itaat etmiş; Allah'ın haram kıldığıının helal, helal ettiğinin ise haram olduğuna ve bunların Rasûllerin Dinine muhalefet ettiklerini bilmesiyile beraber, reislerine ittiba için buna itikât etmişlerdir ki İşte bu küfürdür. Şüphesiz ki Allah ve Rasûl'ü haham ve rahiplere namaz kılıp secde etmeseler de bu yaptıklarını şirk saymıştır.

İkinci gurup: Bunlarda Allah'ın haramına haram ve helaline helal olarak itikat edip îman eder, lâkin onlara Allah'a isyan olan meselede ittibâ eder, bu tıpkı bir Müslümanın masiyeti, Allah'a karşı bir masiyet olduğuna inanarak işlemesi gibidir...” el'Fetevâ (7/70).

sözü onlarca mecliste senelerce tekrar tekrar dinler, kayıt cihazlarına kayt eder ve kitaplarda okurlar.

Bu meselenin çok tekrar edilmesi nedeniyle artık bu meseleyi dînen zarûrî olarak bilinmesi gereken müsellemler bir meseleymiş gibi zannederler. Sonra da bunun Müslümanlar indinde bilinen, küfür bir mesele olduğunu zannederler. Böylelikle de hataya düşerler.

Bu konuda avamdan birinin onlara muhalefet ettiğini görünce de “bunlar Zarûratu Dîniyeden olan bir meseleye muhalefet ediyorlar” diyerek onlar hakkında zan yaparlar. Ancak hakîkatte mesele böyle değildir.

Yine seçimlere katılan bütün Müslümanları toptan tekfir edenlere red olarak şunu deriz: Yukarıda zikrettiğimiz gibi bu mesele etrafındaki şüphelerden dolayı avamı tekfir etmek doğru değildir. Kaldı ki şuan hemen hemen bütün İslam beldelerinde Tağutların küfrü ve zulmü nedeniyle hak ve hakikatler anlatılmamakta ve sistemli bir şekilde halklar haktan yana cahilleştirilmektedir.

Ve Allah için soruyorum, acaba bugün Tunus'ta bir âlim herhangi bir minbere çıkıpta hakkı haykırabilir mi?

“Hükümetlerin uyguladığı demokrasi şirk ve küfür nizâmıdır! Buna iştirak etmek câiz değildir! Bu beşeri kanunlar İslam dininden çıkarıcı küfür fermanlarıdır! Bu kanunlar kendisiyle muhâkemenin yapıldığı tağutlar ve Allah'dan gayrı kendisine itaat edilen sahte ilahlardır!” diyebilir mi? Hayır, bunu ölümü göze alarak bir defaya mahsus söyleyen hâriç hiç kimse söyleyemez.

- Daha önce de işaret ettiğimiz gibi Âlimlerimiz derler ki: **“Dinde zarûrî olarak bilinmesi gereken bir mesele, bazı vakitlerde insanlara hakkı iletmeye engel olan küfür ve zulümden dolayı bilinme zarûretini yitirebilir.”**

İşte bu kâide bu konunun hükmünü zapt edip, açıklığa kavuşturmaktadır. Bu, herhangi bir Müslümanın tekfiri konusunda muhakkak gözönünde bulundurulması gereken bir kâidedir.

Görüldüğü gibi bu kuralların tatbîki sanıldığı kadar kolay değildir. Dinde Fakîh olmayı, bu uğurda uzun araştırmalar yapmayı ve Âlimlerin bu konu etrâfındaki görüşlerine muttali olayı gerektirir. Yukarıda naklettiğimiz kuralın hâricinde Âlimlerin zikrettiği pek çok kural vardır.

- **Onların Dînî meseleleri hafî (kapalı) ve celî (açık) olmak üzere ikiye ayırmaları gibi.**

Şöyle derler: “İtikâdî konularda hafî ve celî meseleler vardır.”

Açık meseleler Müslümanların herbirinin bildiği malûm zahir meselelerdir. Kapalı meselelerse değişik sebeplerden ötürü onlara gizli kalmış meselelerdir. Gizlilik dereceleri ise birbirinden farklı olabilir. Bilinmelidir ki bu genel bir tanımdır ve tafsîlatı bâbında zikredilenler açıklama ve izah etme sadedinde söylenmiş beyânatlardır.

Yoksa kapalı ve açık meseleleri birbirinden ayıracak belirgin bâriz bir özellik zikretmemektedirler. Çünkü, bazen bir zamanda açık olan bir mesele, başka bir zamanda gizli olabilir. Yine aynı şekilde,

bir yerde kapalı olan bir mesele başka bir yerde açık meselelerden olabilir. Bir toplumun indinde ilme ulaşabildikleri için açık olan bir mesele, bir diğer toplumun indinde ilme ulaşamadıkları için kapalı kalmış olabilir.¹⁵

Buna bir örnek verecek olursak, eğer “Kişinin annesi veya kız kardeşiyle nikahlanmasının hükmü nedir?” diye sorulsa herkes “Haramdır”der. Bunu bütün Müslümanlar bilir ve bunun üzerinde ihtilaf etmezler.

Yine sorulsa ve “Kişinin iki tane kız kardeşi ni-kahlamasının hükmü nedir? dense yine “Haramdır” denir. Çünkü yüce Allah ayette şöyle buyurmuştur: *وَأَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ* “*Ve iki kız kardeşi birden almanız da size haram kılınmıştır.*” (Nisâ 23) Evet buda açık meselelerdendir, ancak ilk sorudaki kadar açık bir mesele değildir.

Sonra yine sorulsa “Kişinin bir kadını halasıyla veya teyzesiyle bir nikah altında tutmasının hükmü nedir?” dense, buda haramdır. Çünkü Nebî (sallallahu

15 Mecmuu'l Fetevâ (6/61, 23/347).

aleyhi ve sellem) bir kişiye, kadını halası veya teyzesiyle beraber nikahı altında tutmayı yasaklamıştır. Lâkin bu meselenin açıklığı ilk iki sorudaki meseleler kadar açık değildir.

Dördüncü olarak “İki kız kardeşi câriye olarak almanın hükmü nedir?” diye sorulsa, buna gelecek cevabın netliği diğerleri gibi olmayacaktır, çünkü bu meselenin bilgisi diğerleri kadar açık ve net değildir. Öyleki Osmân (*radıyallahu anh*) buna cevaz vermiş, ancak Cumhur Ulemâ buna haram demiştir.

Hatta İmam Ahmed (*rahimehullah*)’a bunun hükmü sorulduğunda Osman (*radıyallahu anh*)’a olan ihtirâmından dolayı buna mekrûh demiştir. Ancak Hanbelî mezhebinde İmam Ahmed’in görüşü bunun haramlığı noktasındadır.

Bu söylediklerimizden Şer’i hükümleri bilmenin bilgisinin derece derece olduğu ve hepsinin bir mertebede olmadığı anlaşılmaktadır.

Bu meseleye ikinci örnek olarak içkinin haramlığı misaliyle devam edelim. Şüphesiz ki içki haramdır

ve haramlığı hususunda hiç bir Müslüman muhalif bir söz etmemektedir. Ancak meselenin tafsîlatında bazı ihtilaflar vukû bulmuştur, mesela nebizin haramlığı gibi.

Nebîz üzüm ve hurma benzeri meyveleri suda bekletip, suyun ekşimesini sağlamak ve sarhoş edecek kıvâma gelmemiş haline denir.

Hanefî mezhebi bunu içmenin helal olduğunu söyler. Hatta Sufyân es'Sevrî (*rahimehullah*)'ın gözleri kızarana kadar bunu içtiği görülmüştür. Çünkü O nebizin helal olduğunu söylerdi.

Hanefî mezhebi ve Sufyan es'Sevrî haricindeki Âlimlerse bunun haram olduğunu söyler. Çünkü nebizin haramlığı, içkinin haramlığı kadar açık bir mesele değildir.

Yine fâizin (ribanın) haramlığı da bütün Müslümanlar tarafından bilinen açık bir meseledir ve bunda ihtilaf etmemişlerdir. Ancak bunun da tafsîlatında ihtilaf edilmiştir. Mesela dâru'l küfürde fâizin haramlığı gibi.

İmam Ebu Hanîfe (*rahimehullah*) bunun câiz olduğunu söylemiş, ama Cumhur Ulemâ bunun haram olduğunu belirtmiştir.

Bütün bu zikredilen misalleri göz önünde tutarak meselemize geri dönüyor ve diyoruz ki: **Hafî (kapalı) ve celî (açık) meselelerde riâyet edilmesi gereken mertebeler vardır.**

Yani, eğer bir kişi küfür fiili işleyecek olsa, bunun incelenmesi esnasında evvelen birinci kâideyi işleme koyar ve bunun dinde zarûreten bilinmesi gereken bir mesele olup olmadığına bakarız.

Sonra ikinci kâideyi işleme koyarız o da; yapılan küfür fiili celî (açık) meselelerden midir, yoksa (hafî) kapalı meselelerden midir?

Ve bilinmelidir ki Âlimlerimizin bu konular etrafındaki görüşleri farklılık arzedeabilmektedir. Mesela bir Âlim meselenin kapalı olduğunu söylerken diğeri açık olduğunu söyleyebilmektedir.

Açık olduğunu söyleyen bu meselede özür kabûl etmezken, kapalı olduğunu söyleyen özür kabûl edebilmektedir. Bütün bunlar ise içtihadî meselelerdir ki her iki görüşünde hata edebilme ihtimâli vardır.

- **Bir başka kâide ise “İslam’da yeni olmak ve eski olmak ayrımıdır.”**

Âlimler tekfîr konularında bunu da gözönünde bulundurmuşlardır. Çünkü kişinin İslam’da yeni olması Şer’i pekçok konuyu bilmeme ihtimalini yükseltir. Onun için Âlimler şöyle demiştir: **“İslam’da yeni olmak tekfîrin engellerinden biridir, çünkü böyle birinin birçok konuda câhil olması muhtemeldir. Bu nedenle küfrüne hükmedilmez.”**¹⁶

Âlimler bu kurala da ayırıcı bir tanım getirmişlerdir/getirememişlerdir. ‘Her kim İslamda bir seneyi geçirmiş ise İslam’ı eskidir, geçirmemiş ise İslam’ı yenidir’ gibi, ayırtedici bir tanım zikretmişlerdir.

Âlimlerin bunları beyan etmedeki asıl amaçları,

16 Mecmuu’l Fetevâ (7/610).

tekfir hükmü verecek Qadı ve Âlimin tekfir ve benzeri hükümleri vermeden evvel meseleye kuşatıcı bir gözle bakmalarını sağlayıp, meselenin azâmeti nedeniyle ihtiyatlı olmalarını sağlamaktır.

Bu kâidelere benzer Âlimlerin zikrettiği başka kurallarda vardır, mesela:

- Şeyhu'l İslam İbn Teymiyye (*rahimehullah*)'ın zikrettiği gibi: **“Kendisinden küfür fiili sâdır olan kişinin genel durumuna bakılmalıdır. Olabilir ki bu kişinin İslam'da güzel bir geçmişi ve yapmış olduğu salih amelleri vardır.”**¹⁷

Âlimlerin bu meselelerde ne kadar hassas ve ince düşündükleri kitaplarına bakıldığında rahatlıkla anlaşılabilir. **Onlar, bazı gençlerin küfür fiili izhar eden her şahsı hemen kafirlik damgasıyla mühürledikleri gibi yapmazlar. Onlar bu şahsın içinde bulunduğu bütün durumları gözönünde bulundurlar ve bu kâideye riâyet etmeyi fetvâ vermekte önemli bir kural olarak görürler.**

17 Mecmuu'l Fetevâ (23/345). Hatıb (*radiyallahu anh*)'in kıssasında olduğu gibi.

Çünkü iki kişinin işlediği fiil aynıda olsa içerisinde buldukları şartlar ve konumlar farklı olabilmektedir. Mesela bu iki kişiden biri İslam'a bağlılığı, Dîne ve Allah'a olan sevgisi, İslam'daki salih amelleri, Sünnete olan ittibâsı ve bidatlara olan düşmanlığı gibi güzel amelleri ile bilinen biriyken hata ile ondan bir takım zelleler ve hatta küfür zuhur edebilir.

Bu kişi hakkında hüküm verirken, aynen bu kişinin işlediği fiili işleyen ve geçmişinde İslam düşmanlığı, Müslümanlara kindarlığı ve benzeri hasletlerle temayyüz etmiş kişi arasında ayırım yapılmalıdır. Birinci kişi için elverdiğince mazeret aranmalı ve tekfirinden uzak durulmalıdır.

Allah hidayet versin bazı gençler “Falan kişi kâfir midir, değil midir?” veya “Falan kişi şu sözü söyledi, şu fiili işledi hükmü nedir?” diye sorunca kendilerine “Evet bu fiil veya bu söz küfürdür” şeklinde cevap verilince “Evet evet küfürdür ama onun şahsı kâfir midir değil midir bana bunu bildir?” derler.

Neden kâfir hükmü vermek için bu kadar hırslı davranıyorlar anlamıyorum. Bu meselenin hükmü

sorulan Şeyh şayet 'kâfirdir' hükmünü verse bile bu Şeyh'in kendi içtihadındandır ve Şeyh bu içtihadında hata veya isâbet etmiş olabilir.

Sakın ha Âlimin sorulan meselede “İşlediği fiil küfürdür, söylediği o söz küfür sözüdür” demesini hafife almayasın! Bilmelisin ki Âlimler kişinin küfür fiili işlemesi ile kişinin bununla kâfir olma meselesini birbirinden ayırmışlardır ki bu ikisi arasında büyük farklılıklar vardır.¹⁸

Müslüman kişiyi tekfir hükmüyle nitелеmek; zikrettiğimiz, zikredeceğimiz ve daha zikredilmesi gereken pekçok kâideyi ihâta edip gözönünde bulundurmaya gerektirir.

Evet, bir Âlim bir kişiye kâfirdir hükmünü verse bile bu onun içtihadından olan hükümden başka bir şey değildir. Çünkü Kitap ve Sünnette bu kişinin Firavn ve Ebû Leheb gibi ismen tekfir edileceğine dâir herhangi bir nass vârid olmamıştır.

18 Mecmuu'l Fetevâ (12/487).

Bazı gençlerin ise yukarıda işâret ettiğimiz hatalardan daha tehlikeli hatalara düştüklerini müşâhade etmekteyiz. **Bunlar bir Âlime herhangi bir kişinin hükmünü sorduğunda Âlimin onun hakkında verdiği ‘kâfirdir’ hükmünü, Dînin aslından olan bir hüküm gibi zannetmektedirler.**

Sonra insanları bununla imtihân edip, bunu bilmemekle ithâm etmektedirler. “Söyle bakalım! Falanın hükmü nedir?” diye sorunca, sorulan kişi sorunun büyüklüğü karşısında tevakkuf edip, tereddüt edince câhil genç “Hayır, hayır söyle! Kâfir mi, değil mi?” diye ısrar ederek sorar. Bazıları ise daha sert yaparak şöyle der: “Hadi bakalım söyle falan kâfir mi, değil mi? Eğer onu tekfir etmezsen bilki sen kâfirsin!”

Neden böyle söyler? Çünkü bu miskin câhil genç “**Kâfiri tekfir etmeyen kâfirdir**” kâidesinin burada uygulanması gerektiğini zanneder. Oysaki bu tarz olan meselelerde bu kuralı uygulamak doğru değildir.

Kaldı ki birisi çıkıp “**Kâfiri tekfir etmeyen kâfir-
dir kuralının dayanağı nedir ve bu kuraldan asıl
olarak kast edilen nedir?**” de diyebilir. Bu kâide üç
şekilde anlaşılabilir ve bu üç şekilde kendi içerisinde
de tafsîlatı vardır:

1- Qur'an ve Sünnet'in bizzat tekfirine hüküm
verdiği kişiler hakkındadır. Firavn, Ebû Leheb ve
benzerleri gibi. Şayet İslam'ı yeni olmayan birisi bun-
ların küfrünü inkâr ederse bu tehdidin kapsamına
girer.

2- İslâm Dîni hâricindeki yahudi, hıristiyan ve
mecûsi gibi başka dinlere mensûb olanlar hakkında-
dır. Yani kim yahudi veya hıristiyanı tekfir etmezse
kâfir olur.

3- Yüce Allah Kitâbında bazı hallerin küfür oldu-
ğunu bildirmiştir:

وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ يُكْفَرُ
بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي حَدِيثِ
غَيْرِهِ إِنَّكُمْ إِذًا مِّثْلُهُمْ إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي
جَهَنَّمَ جَمِيعًا

“O size kitabında şunu da indirmişti: Allah’ın âyetlerinin inkâr edildiğini ve onlarla eğlenildiğini işittiğiniz vakit, artık o heriflerin yanlarında oturmayın tâ ki başka bir lâkırdıya dalsınlar, aksi halde siz de onlar gibi olursunuz. Şüphesiz ki Allah o münafiklarla kâfirlerin tümünü Cehennem’de toplayacaktır.” (Nisâ 140)
Yine şöyle buyurur:

إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللَّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ
تَسْتَهْزِئُونَ لَا تَعْتَدِرُوا قَدَ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ

“Biz, sırf lâfa dalmış şakalaşıyorduk derler, de ki ‘siz, Allah ile âyetleriyle Peygamberiyle mi alay ediyordunuz?’ Özür dilemeyin, îman ettikten sonra küfrettiniz...” (Tevbe 65-66)

Yüce Allah bu ayette kendisiyle, Rasûlü ile veya ayetlerinden herhangi birisiyle alay edenin kâfir olacağını beyan etmektedir.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى أَوْلِيَاءَ
بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِّنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ

“Ey o îman edenler! Yahudi ve hıristiyanları dost edinmeyin, onlar ancak birbirlerinin dostudur, içinizden her kim onlara yardıklık ederse muhakkak ki o da onlardandır.” (Mâide 51)

Benzeri ayetlerde geçen genel hükümler gibi. Yani bu ayetlerde küfür eylemini işleyen fâillerin hükmü bildirilmiş, ancak fâilleri müşahhas olarak belirtilmemiştir. Eğer herhangi bir Müslümandan Qur'an ve Sünnet'te ihtâr edilen bu küfür eylemlerinden biri sâdır olursa, onun durumuna Âlimlerin beyân ettikleri kâideler doğrultusunda bakılır.

Unutulmamalıdır ki her ne kadar bu kâideler ekseninde de onun hükmüne bakılsa, bu içtihadî bir meseledir. Çünkü Âlim bir kişi bu genel kuralları belli kâideler çerçevesinde muayyen bir şahsa indirgemeye çalışır ve böylelikle bir sonuca ulaşır. İşte bu ulaştığı sonuç içtihadî bir sonuçtur.

Buradaki durum ilk iki durum gibi değildir, çünkü ilk iki halde içtihadı mahal yoktur, hüküm net ve konmuştur. Bundan dolayı bu üçüncü durum “Kâfiri tekfir etmeyen kâfirdir” kuralına

dâhil edilemez. İşte bu üçüncü durum kaygan ve hassas bir zemindir ki avamdan ve cahil gençlerden birçoğu bu zeminde kayıp hata etmiştir. Bunlar tekfir ettikleri kişilerin tekfirinde kendilerine muhalefet edenleri ya tekfir eder ya da cahillik ile ithâm eder.

- Âlimler tekfirin manilerini beyan ederken yine şöyle derler: **“Tekfirin engelleri ortadan kalkmadan bir kişiyi tekfir etmek câiz değildir ve cehalette tekfirin manilerindedir.”**¹⁹

Cehalet konusu ise çok geniş ve uzun bir meseledir. Ancak burada bilmemiz gereken kâide şudur: **“Her nerede olursa olsun cehâlet mazerettir, tâki Kitap ve Sünnet’ten muayyen olarak cehaletin mazeret olmadığı noktalar hakkında bir delil getirilene kadar.”**

Bu genel bir kuraldır ve bunun tafsîlatı sadedin-

19 Qadı Ebu Bekir İbnu’l Arabî şöyle der: “Bu ümmetten cahil ve hatakâr kişi eğer küfür veya şirk işlerse bununla kafir veya müşrik olmaz, cehaleti ve hatasıyla mazur sayılır, tâki ona terkeden kişinin tekfir edileceği hüccet açık ve beyyin bir şekilde netleşinceye kadar.. Buna ise bidat ehli haricinde kimse muhalefet etmemiştir.” Tefsîru’l Qâsîmi (5/1307), ayrıca bu konuda Min-hâcu’s Sünne (5/130)’e bakılabilir.

de ciltlerle kitap dolusu beyanat gerekir. Burada ise bu tafsîlatlara girmek doğru olmaz, buna özet olarak da değinmek istemiyorum, çünkü bazen bir meseleye özet olarak değinip bazı noktalarını muallakta bırakmak, onu anlatmamaktan daha zararlı olabilmektedir. Bizim burda yapmak istediğimiz ise kardeşlerimize bu işin derinliğini ve çetrefilliğini gösterip, bundan sakındırmaktır.

- **Bu engellerden bir diğeri ise Tevîl'dir. Eğer bir Müslümandan küfür fiili veya sözü sâdır olsa, ancak bunu herhangi bir tevîl sebebiyle yapsa bu onun tekfirine manidir.**²⁰

20 Bu konuda en ilginç misallerden biriside Şeyhu'l İslam İbn Teymiyye'nin Ğulâtı Sufiyenin Şeyhlerinden olan Bekriye karşı sergilediği hâlidir. O ki ölümlerden medet dilenip/istiğâsede bulunmasıyla birlikte insanları buna davet eden bir Şeyh idi ve o kadar aşırıya gitmişti ki bu meselede kendisine muhalefet edenleri bile tekfir ediyordu, bunların başında ise İbn Teymiyye geliyordu. Bu sebeple Şeyhu'l İslam ona karşı **er'Reddu ala'l Bekrî** isimli meşhur kitabını yazdı. Bütün bunlarla birlikte Şeyhu'l İslam onu cehaleti ve uydurma rivayetlerle yaptığı tevilleri nedeniyle tekfir etmemiş hatta onun hakkında şöyle demiştir: "**Bekrî'nin bizi cehaleti ve iftirasıyla tekfir edişine aynı şekilde karşılık vermedik. Tıpkı bir adamın diğeri adam aleyhine fuhuş iftirası atmasıyla o iftira atılanında iftiracıya aynı şekilde iftira atmasının olamayacağı gibi.**" er'Reddu ala'l Bekrî (2/494).

Âlimler (*rahimehumullah*) tevîli geçerli ve geçersiz olarak iki kısma ayırmışlardır. Bu babta da Âlimlerin görüşleri birbirinden farklıdır. Mesela iki Âlime bir meselede yapılan tevîlin geçerli olup olmadığı sorulduğunda onlardan bu mevzuda farklı beyanatlar işitilebilir. Bu farklı açıklamaların ise birçok sebebi vardır.

Çünkü bu meselenin kesin ayırıcı kurallarının olmaması, içtihadî bir mesele olması, fetvâ esnasında Âlimin bu meseledeki bazı kâideleri unutup tümünü hatırlıyamaması veya bazı delilleri bilmemesi ve hakkında fetvâ verilecek şahsın durumunu bir Âlimin iyi bilmesiyle birlikte diğerinin onun kadar iyi bilememesi gibi nedenlerden ötürü Âlimlerin görüşleri farklılık arzedeabilmektedir.

Bu ve benzeri birçok sebebi İbn Teymiyye (*rahimehullah*) Rafu'l Melâm risâlesinde zikretmiştir.

- **İkrâhta tekfirin manilerindedir. Hükmü verilecek kişi yaptığı veya söylediği bu küfrü hangi şartlar altında yapmıştır, bunun mutlaka gözönünde tutulması gerekir.**

Bilinmelidir ki avamdan olan veya bu kuralları sadece sohbet ortamlarında, ders kasetlerinde duyan ve hayatında ilim tahsil etmemiş hatta belki de bu meseleler hakkında bir kitap dahi okumamış kişilerin bu mevzuda fetvâ vermeleri câiz değildir.

Bazı gençler her oturumlarında tekfir, küfür ve şirk meselelerinden konuşur ki onların ekseriyetle dînî konuşmaları hep bu minval üzeredir. Bir süre sonra ise bu gençler kendilerini dinde büyük bir Âlim zannetmeye başlar. Artık istediğine tekfir konusunda hüküm verebileceğini ve bu konuyu iyi bildiğini sanır.

Sağdan soldan işittiği malumatlar ekseninde de meseleleri kıyas etmeye çalışır. Bu mesele hakkında bir kitap görünce birkaç sayfasını okur geri kalanını ise terkeder. Şeytan bununla onu kandırıp Âlim olduğunun vesvesesini verir de o bu his ile sevinç duymaya başlar.

Âlimlerimiz **Ebû Şibr**'den (bir karış babasından) sakının derlerdi.

Ebu Şibr kimdir bilir misiniz? İlim ehli şöyle demiştir: **“İlim üç karıştır ve her kim ilk karışı elde ederse Âlim olduğunu zanneder ve kibre kapılır. Bir ve ikinci karışı elde eden ise mütevâzi olması gerektiğinin farkına varır. Üç karışı birden elde eden ise daha bilmediği birçok şeyin olduğunuun şuuruna varır.”**

Evet, ilmin durumu budur. Şayet Âlim olup olmadığını tahlil etmek istersen -her ne kadar nefsin senin kitaplardan anladığını, pek çok şeyi bildiğini fısıldasa da- kendini sınaman gerekir. Kendini nasıl sınarsın? Okuyarak kendini sınayabilirsin, çünkü ne kadar çok okursan, bu kendini ilmî bakımdan hangi seviyede olduğunu sana tanıtacaktır.

İmam Şâfiî (*rahimehullah*) şöyle der: **“Her yeni ilmî bir meseleyi öğrenip ilmim artığında, câhil olduğumu öyle ki daha iyi bildim.”** İlmin karşısında insanın durumu böyledir. Sakın ha câhil gençlerin yaptığını yapmayasın!

Onlar ki Tekfir meselelerinde ayakları kaymış, İslâm ümmeti üzerine vebâl olmuş, kanlar döküp ha-

ramlar işleyerek, ırlara ellerini ve dillerini uzatmış olan gençlerdir. Bütün bunlar ise Cihâd ismi altında yapılmaktadır.

Daha önce belirttiğimiz gibi bu gençler kendilerini Âlim zannetmektedirler ki hakikatte hiçbir şey değillerdir. Özbekçe bunlara “**Kulak Molla**” denmiştir. Yani buradan bir kelime işitir alır, oradan bir kelime işitir alır. Buradan bir kelime okuyup alır, şuradan bir kelime okuyup alır.

Sonra meclislere oturur da ilmî bir mesele olunca “Vallah ahi biz böyle bir şey işitmedik, duymadık!” der.

Zannedilir ki bu kişi uzun yıllar ilim tahsîl etmiş, Ulemâdan ders almış, ilim halkalarına katılmış ve ilim yolunda elbiseleri eskiyip yırtılmış ve aç kalmıştır. Sonra kalkıp meclislerde “Benim görüşüme göre öyle, şu da şöyle, bu da böyle falan da kimmiş...” deyiverir de ahkâm keser. Vallahi bu gencin yaptığını hiçbir Âlim yapmaz. Bunların cevaplandırdıkları sualler büyük İslam Âlimlerine sorulsa cevaplandırmaktan sakınırlar ve ihtiyatlı davranırlardı. Şâir şöyle der:

*İçi dolu sümbüller ki tevâzu ile başını eyer,
Boş olanlar ise başlarını dimdik eder...*

İlimle dolu Âlimler mütevâzi olur, cahilse havada uçar. Yüce Allah'ın Dîninde ihtiyatlı olmak gerekir. Âlimlerimizin zikrettiği bu kâideler onların bu meselelerde ne kadar ihtiyatlı ve hassas olduklarını göstermektedir.

- Tekfîr konusunda önemli kâidelerden bir diğeri de - ki buna konuşmanın girişinde değinmiştik ancak önemine binaen buna yine değineceğiz - : **“Bir tâife hakkında verilen mücmel/genel hüküm o tâifenin her bir ferdi hakkında kabul edilmez.”**

Örneğin bugünkü tağût devlet başkanları. Onlar ki tâifeleri olan askerleri ve polisleriyle bir olup Allah'ın kanunları dışında küfür kanunları ile hükmederler. Biz bu konu hakkında evvelen şunu söyleriz: **Küfür kanunlarını icra eden devlet başkanları ve hâkimler kâfirdirler ki onlar Allah'ın kanunları dışında küfür yasaları ile hükmetmektedirler.**

Ayrıca bu kanunlara muhakeme olmak da küfürdür ve İslam Dînini inkâr etmektir. Ancak birisi gelirse “bu taifenin hepsinin muayyen olarak fertlerinin durumu nedir?” diye sorsa -ki birçok genç bunun bir kelime ile cevaplanabileceğini zannederbuna cevap olarak bir kelime ile icâbet edilemez ve bu da doğru olmaz. Kuralda belirttiğimiz gibi tâife hakkında verilen mücmel hüküm taifenin her bir ferdi için kabul edilmez.

Âlimlerin küfür fiili üzere birleşmiş taifelere “**küfür taifesidir**” demeleri ile “**bu taifenin her bir ferdi kâfirdir**” denilmesi arasında fark vardır.²¹

21 Bu konudaki delillerden bir tanesi de **Tatarlar** hakkında verilen fetvalardır, onlar putperestliği bırakıp İslam’a girdikten sonra kendi kanunları olan Yesak’la hükmetmiş ve İslam ehlinin üzerine yürümüşlerdi, Hafız İbn Kesir şöyle der: “İnsanlar Tatarlara karşı yapılacak savaşın keyfiyeti ve hangi türden olduğu hususunda tartışınca Şeyh Taqıyuddîn İbn Teymiyye şöyle dedi ‘**Bunlar Ali ve Muaviye’ye isyan eden Haricilerin cinsinden bir topluluktur.**’ Böylelikle Âlimler ve insanlar meseleyi anladılar. O zaman insanlara şöyle diyordu ‘Eğer beni onların safında görürseniz başımda Mushaf dahi olsa hemen beni öldürün...’” el’Bidâye ve’n Nihâye (14/28), el’Fetevâ (28/501). Ayrıca **Şeyh Ebu Yahya**’nın bu konuda Abdulkadir b. Abdulaziz’e yazdığı reddiye ve Tatarların hükmü ve günümüze akseden durumlar etrafında faydalı açıklamaları için **Nazaratu’n fi’l İcmâ** (39) isimli eserine bakılabilir.

Evet, sonra soralım bugünkü İslam beldelerinde tâife kimdir? Bilinmelidir ki bugün devlet nizamı eski devlet nizamından farklıdır. Bugünkü tâife Ebû Bekir (*radıyallahu anh*) zamanında Yemame'de (Riyad'da) mürted olan Benû Hanîfe tâifesi gibi değildir.

Onlar sahâbeden ayrı, mustâkîl olarak bulunan ve kendilerini savunacak kuvvete sahip bir konumda idiler, ancak bugünkü tâifeler onlardan konum itibariyle tamamen farklıdır ki karmakarışık ve içiçe-dirler.

Öyle ki her bir taifenin durumu diğerinden farklı ve derece derecedir. Onun için bunlar hakkında bir tek kelime ile hüküm belirtmek doğru değildir.

Makamın darlığı, meselenin genişliği ve tafsîlata ihtiyacından dolayı açıklamalara girmiyoruz. Bu sohbetteki maksadımız kardeşlerimize tekfîr konusundaki tehlikeyi ve meselenin derinliğini göstermektir.

Şunu da bilmenizi isterim ki ben bir beşerim ve söylediklerimin doğru olma ihtimâli olduğu gibi,

hatalı olma ihtimâli de vardır. Bugün söylediğim bir şeyi yarın daha doğrusunu gördüğümde terk edip görüşümden dönebilirim. Bu ve benzeri sözleri Âlimlerimiz ve Selefimizin büyükleri zikretmişlerdir ki bizde Allah'ın izniyle Onların menhecine uyar ve onların yolundan gideriz.

Ey kardeşlerim kendinize, konunuza ve bilginize tefekkür nazarıyla geri dönün ve bakın. Sakın ola ki ilimsiz bir şekilde fetvâ vermeyin. Eğer sen bir meselede fetvâ verirsen bil ki sen şu üç konumdan birisindesin:

Ya bir Âlimsin ki Âlimliğin şartları vardır ve sandığı kadar da kolay değildir.

Ya da sen bir ilim talebesisin ki o zaman senin ilim tahsil edip çok çaba harcaman gerekir. Şayet bazı meseleleri bilmiyorsan ve hükmünü öğrenmek için araştırma imkânının veya vaktin olmadıysa, bil ki vakit darlığı içtihad etme sebebi de değildir.

Ya da sen mutlak veya kısmî olarak Dîni konularda cahilsindir. Tabî ki insanların ilmî mertebelerinin bir olmadığı gibi, cahillik dereceleri de bir değildir. Eğer sen saydığımız bu son sınıftan isen, senin iki seçeneği tercih etmen gerekir: Ya kendini ilme adayıp bunu öğrenmeye baş koyarsın, ya da ilim ehlinde bilmediklerini sorarsın.

فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

“Eğer bilmiyorsanız zikir ehline sorun.” (Nahl 43)

Özellikle tekfir ve kanlar meselesinde. Bu konularda dâima ihtiyatlı ol ve bu senin kuralın olsun. Mesela cihad ediyorsun ve bu esnâda bir kişinin öldürülmesinin câizliği hususunda şüpheye düştün ise bu makamdaki asıl kâideyi al: “**Kanlarda asıl olan haramlıktır.**”

Sakın ola ki sende yakîn oluşmadan kanlar hususunda hüküm verme. **Bilmelisin ki bin kâfiri hata ile hayatta bırakman, bir Müslümanı hata ile öldürmenden daha iyidir.**²²

22 Birçok Âlim’in İmam Ğazâlî’den naklettiği meşhur fetvasıdır, bunu Qadı İyad eş’Şifâda (2/277), Hâfız İbn Hacer Fethu’l

Çünkü Allah indinde bir Müslümanı öldürmek bundan çok daha azîmdir. Bilmelisin ki şayet sen bir şüpheden dolayı Allah'dan korkarak ihtiyat edersen ve kan akıtmaktan uzak durursan bunun için ecir alırsın. **Sakın ha kanlar ve tekfir hakkında acele etme!**

Bilmediğin bir mesele olursa sor ve Allah'ın Dîni-
ni öğrenmekte hırslı ol. Yüceler Yücesi olan Allah'dan
doğru karar alabilmen için yardım dile ve meşhûr
olan şu duâyı yap:

اللَّهُمَّ رَبَّ جِبْرِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ

أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ اهْدِنِي لِمَا
اخْتَلَفَ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِكَ

إِنَّكَ أَنْتَ تَهْدِي مَنْ تَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

Bârî'de (12/314), İmam Münâvi Feydu'l Qadir'de (7/197), Molla Aliyu'l Qârî Fıkhü'l Ekber şerhinde (356), İmam Şevkânî Ney-lu'l Evtâr'da (4/167) itiraz etmeksizin naklederler.

“Ey Cebrâil, Mikâil ve İsrâfil’in Rabbi! Ey yeryüzünün ve gökyüzünün yaratıcısı, görünen ve görünmeyeni bilen Allah’ım! İhtilafa düştükleri hususlarda kullarının arasında hüküm verecek olan sensin. İhtilaf edilen hususlarda bizi iznin ile hak olan hidayete ulaştır, şüphesiz ki sen dilediğini dosdoğru yola iletensin” (Âmîn).²³

* * *

23 Ebu Davud (767). Dipnotlarda verilen kaynakların arapça aslı ve bu babtaki geniş açıklamalar için **“Tekfir Meselesi Üzerine Mülâhazalar”** isimli kitaba bakılabilir.

KÜRESEL KİTAP'TAN ÇIKAN ESERLER

- » Kayıp Minare / *Abdullah Azzam*
- » Cihadı Desteklemenin 44 Yolu / *Enver el-Evlaki* (2. Baskı)
- » Şehadet Yolunda Cihad Erleri / *Harun İlhan*
- » Hattab'ın Anıları / *Sâmir bin Salih es-Süveylim* (3. Baskı)
- » Kafkasya Emirliği Mücadelesi / *Said Buryatski* (2. Baskı)
- » Düşmanla Savaşta Kadının Rolü / *Yûsuf bin Salih el-Iyeyri*
- » Allah'ın Rasûlü Muhammed / *Atıyyetullah el-Libî*
- » 11 Eylül - Dünyayı Sarsan Hâdiseye Genel Bir Bakış /
*Seyfüddîn El-Ensârî • Ebû Ubeyd El-Kureşî • Ebû Eymen
El-Hilâlî*
- » Türkistan Şehidleri -1- / *Abdullah Mansur*
- » Cihad Yolunda Değişmeyen Esaslar / *Yûsuf bin Salih el-Iyeyri*
- » El-Kaide ve Taliban'ın İçinde / *Seyid Saleem Şahzad*
- » Zerkavi / *Fuad Hüseyin*
- » Tekfir Meselesi Üzerine Mülahazalar / *Eşref Yılmaz*
- » Bağımsızlığın Eşiğinde / *Zelimhan Yandarbiyev*
- » Mücahidin Ahlakı / *Ebû Ömer es-Seyf*
- » Tarihe Şahitliğim / *Ömer Abdurrahman*
- » İlimsizce Fetvâ Verme Hususunda Bir Uyarı / *Şeyh Ebu'l
Velîd el-Ensârî*

Sipariş İçin:

www.kureselkitap.com
